

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Факультет лісового господарства та екології
Кафедра лісівництва, лісових культур та таксації лісу*

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

Цвиґа Артур Ігорович

УДК 630*33

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ДИНАМІКА ЛІСОЗАГОТІВЛІ В ЛІСАХ ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ
ЛІСГОСП АПК»
205 «Лісове господарство»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Цвиґа А.І.
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
Дячук П.П.
(прізвище, ім'я, по батькові)
PhD
(науковий ступінь, вчене звання)

Житомир – 2023

Висновок кафедри лісівництва, лісових культур та таксації лісу

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри _____

№ 6 від «05» 12 2023 р.

Завідувач кафедри лісівництва, лісових культур та таксації лісу

К.с.-г.н., доцент _____ Юрій СІРУК

«05» 12 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив (ла)

(прізвище ,ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Ірина ДУБНИЦЬКА.

(прізвище ,ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Цвиґа А.І. Динаміка лісозаготівлі в лісах ДП «Коростишівський лісгосп АПК» - Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 205 – лісове господарство. – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Із використанням аналітичного порталу Лісового аналітично-інноваційного центру було проведено аналіз структури лісозаготівлі як на регіональному рівні, так і на рівні філії. Визначено динаміку лісозаготівлі від основних рубок за 2019-2023 роки. Встановлено, що за останні роки збільшилися обсяги лісозаготівлі від проведення суцільнолісосічних рубок та рубок догляду. Натомість зменшилися обсяги санітарних вибіркового рубок, також зменшилася інтенсивність даних рубок.

Ключові слова: обсяги лісозаготівлі, рубки, товарна структура деревини, аналітичний портал.

ANNOTATION

Tsvyga A.I. The dynamics of logging in the forests of subsidiary company «Slovechne Forestry of APC» - Manuscript qualification work.

Qualification work for the master's degree in specialty 205 - forestry. - Zhytomyr Polissya National University, Zhytomyr, 2023.

With the use of the analytical portal of the Forest Analytical and Innovation Center, an analysis of the structure of logging was carried out both at the regional level and at the branch level. The dynamics of logging from the main fellings for 2019-2023 have been determined. It has been established that in recent years, the volume of logging has increased due to principal felling and tending felling. Instead, the volumes of sanitary selective felling decreased, and the intensity of these fellings also decreased.

Keywords: volumes of logging, felling, commodity structure of wood, analytical portal.

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЛІСОВОГО ФОНДУ ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»	7
РОЗДІЛ 2. ДИНАМІКА ЛІСОЗАГОТІВЛІ ТА ТОВАРНА СТРУКТУРА ЗАГОТОВЛЕНОЇ У ПІДПРИЄМСТВАХ ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» ДЕРЕВИНИ	13
2.1. Динаміка обсягів лісозаготівлі у підприємствах ЖОКАП «Житомироблагроліс»	13
2.2. Технічна придатність заготовленої деревини ЖОКАП «Житомироблагроліс»	15
РОЗДІЛ 3. ДИНАМІКА ЛІСОЗАГОТІВЛІ В ЛІСАХ ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»	20
Висновки	26
Список літератури	27

ВСТУП

Актуальність теми дослідження

Ефективність лісозаготівлі в Україні характеризується різними аспектами. Лісова і деревообробна промисловість є важливою частиною економіки України, проте Україна має обмежені лісові ресурси з загальною площею лісового фонду 15,9% від території країни [11]. Лісозаготівельна промисловість розвинена переважно в Івано-Франківській, Закарпатській областях та в Поліссі. Заготівля деревини здійснюється на промисловій основі, і щорічно в Україні заготовлюється близько 15 млн кубометрів деревини [30]. Важливою частиною є також лісохімічне виробництво, особливо в Івано-Франківській, Закарпатській, Житомирській областях. Для підтримки галузі функціонують науково-дослідні інститути, такі як Український науково-дослідний інститут лісівництва та агролісомеліорації, одним із завдань якого є моніторинг лісокористування.

Мета та завдання роботи.

Основним завданням кваліфікаційної роботи було проаналізувати структуру деревини за видами рубок у межах підприємства.

Для успішного здійснення мети було заплановано виконання таких завдань:

- Визначити основні характеристики лісового фонду підприємства.
- Проаналізувати структуру деревини за видами та системами рубок у межах регіону .
- Проаналізувати структуру лісозаготівлі у розрізі видів рубок в умовах ДП «Коростишівський лісгосп АПК».

Об’єкт досліджень: лісозаготівля від основних видів лісокористування.

Предмет досліджень: обсяги лісокористування в межах підприємства та його структурних підрозділів.

Методи досліджень: було застосовані аналітично-статистичні методи із використанням бази даних ВО «Укрдержліспроект», аналітичного порталу Лісового аналітично-інноваційного центру із опціями для математично-статистичного обробітку даних та відповідної інтерпритації результатів досліджень.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. По матеріалах виконаних досліджень було опубліковано 3 наукові праці, з яких одна одноосібно:

1. Авраменко В., Клячківський О., Левицький О., Остапенко Ю. Цвиг А. Динаміка лісозаготівлі у підприємствах ЖОКАП «Житомироблагроліс». Лісівництво, деревообробка та озеленення: стан, досягнення і перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ДБТУ, 24-25 жовтня 2023 р.). — Харків, 2023. С. 22.

2. Цвиг А. Динаміка лісозаготівлі в лісах ДП «Коростишівський лісгосп АПК». Ліс, наука, молодь. Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. (23 листопада 2023 р.). – Житомир: Поліський національний університет, 2023. С. 227.

3. Існюк І.В., Ященко О.П., Сторож Б.О., Цвиг А.І., Червинський А.Л., Лісовський Д.М. Продуктивність хвойних лісів Житомирського Полісся «Науковий пошук молоді для сталого розвитку лісового комплексу та садово-паркового господарства» (9 листопада 2023 р.) 77-а Всеукраїнська студентська науково-практична конференція. – Київ: НУБіП України, 2023. С. 27.

Практична значущість результатів дослідження. Проведений аналіз дозволяє виявити слабкі сторони при плануванні рубок формування і оздоровлення та рубок головного користування з метою рентабельного ведення лісового господарства в експлуатаційних лісах.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 32 сторінок, з яких 25 сторінок – це основна частина. У роботі також міститься 4 таблиці, 15 рисунків. Аналіз інформаційних даних забезпечило опрцювання даних з 46 джерел.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЛІСОВОГО ФОНДУ ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»

ДП «Коростишівський лісгосп АПК» відноситься до ЖОКАП «Житомироблагроліс» і розташоване у Житомирській області на території Житомирського і Бердичівського районів. Дочірнє підприємство організоване в 2002 р на території колишніх колгоспних. До складу підприємства на разі входить 5 лісництв (таблиця 1).

Таблиця 1

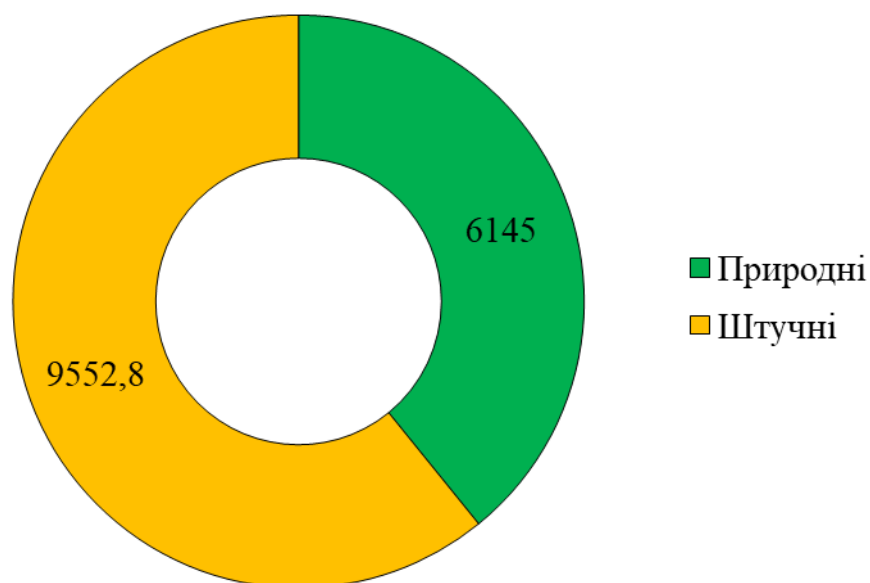
Структурні підрозділи ДП «Коростишівський лісгосп АПК»

Назва лісництва	Площа, тис. га
Старосілецьке	3,66
Шахворостівське	4,63
Попільнянське	3,17
Брусилівське	2,13
Андрушівське	4,37

Дочірнє підприємство за лісорослинним районуванням відноситься до зони Центрального Полісся та Правобережного Лісостепу.

Загальна площа лісового фонду дочірнього підприємства становить 17954,7 га, з яких лісові ділянки – 17490,6 га, або 97,0 %. Вкриті лісовою рослинністю ділянки займають площі 15697,8 га, що складає близько 90 % від площі лісових насаджень. За площею домінують штучні лісові насадження (рис. 1).

Загалом клімат регіону в місці знаходження підприємства є досить сприятливим для ведення лісового господарства на такі видів дерев як сосна звичайна, берези повисла, дуб звичайний, вільха клейка, ясен звичайний, осика, клен гостролистий, липа дрібнолиста.

Серед непокритих лісом ділянок за площею переважають незімкнуті лісові насадження і зруби, частка котрих відповідно складає 43 і 37 % (рис. 2).

Рис. 1. Розподіл площ покритих лісом ділянок за походженням

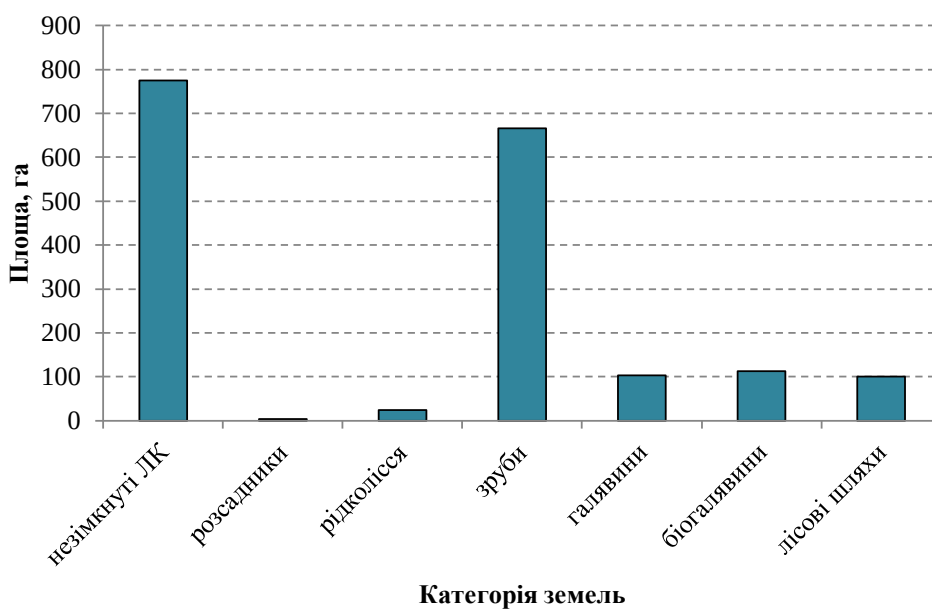

Рис. 2. Розподіл площ непокритих лісом ділянок за категоріями земель

Серед нелісових ділянок лєвова частка площ відноситься до боліт – 73% та трас – 18 % (рис. 3).

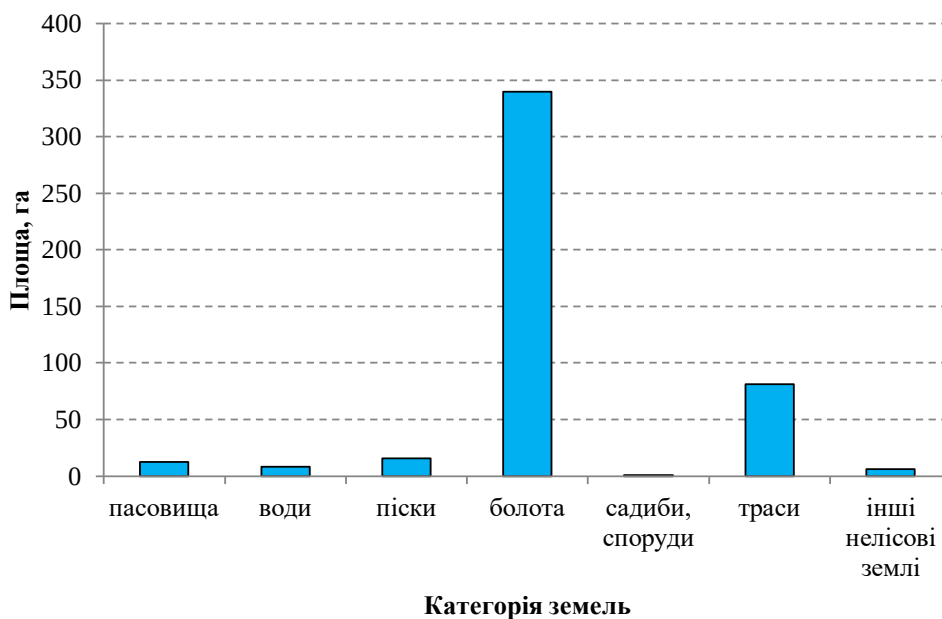

Рис. 3. Розподіл площ нелісових ділянок за категоріями земель

За функціональним призначенням ліси підприємства є багатофункціональними. Переважна більшість лісових ділянок відноситься до експлуатаційних лісів – 52 % площ, дещо менше до захисних – 38 % і лише 10 % до рекреаційно-оздоровчих (рис. 4).

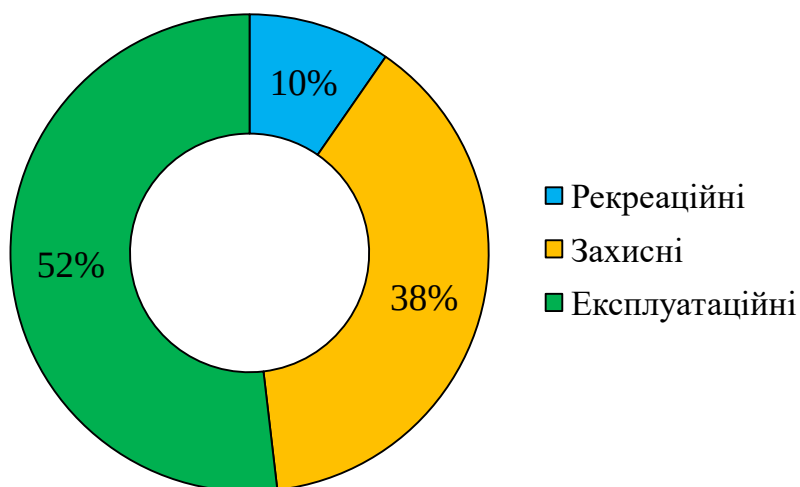

Рис. 4. Розподіл площ лісового фонду за категоріями лісу

У породному складі лісів переважають соснові насадження, частка котрих сягає 62 %, також значні площі охоплюють деревостани із домінуванням у складі дуба звичайного та вільхи клейкої - 14 і 13 % відповідно (рис. 5).

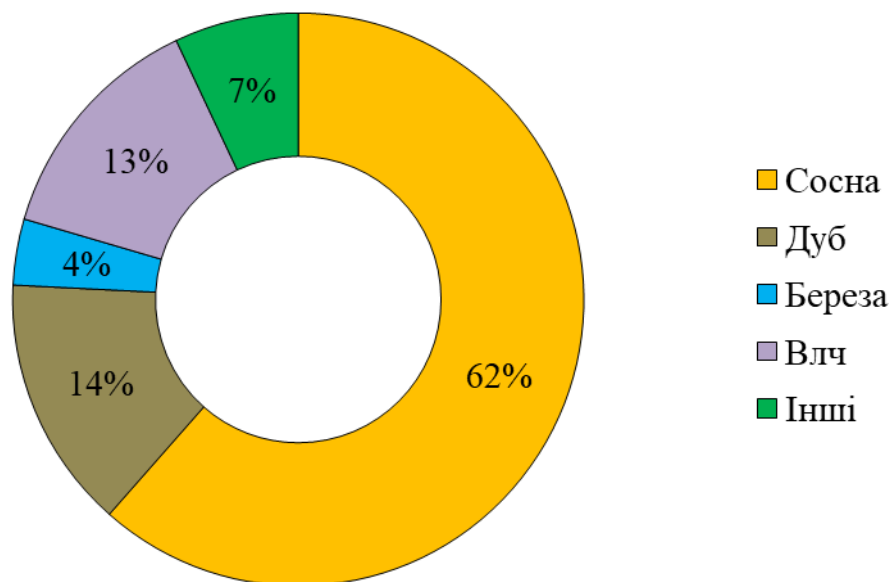

Рис. 5. Породний склад лісів підприємства

Середній склад деревостанів на підприємстві становить 4Сз 2Дз 2Бп 2Влч. Середня зміна запасу на одиницю площі вкритих лісових земель є загалом незначний – на рівні 3,7 м³.

Лісорослинні умови підприємства є досить сприятливими для ведення лісового господарства на основні деревні породи. Найбільш широко представлені сугруди і субори.

Переважаючими за площею типами лісу є волога грабова судіброва і вологий дубово-сосновий субір, частка котрих сягає відповідно по 21 %. Також досить поширеними типами лісу є вологий грабово-дубово-сосновий сугруд – 15 % площ, сирий чорновільховий сугруд - 8 %.

Лісостани підприємства у переважній більшості є високопродуктивними. За площею деревостани II і вище класів бонітету займають майже 95 % території. Середньобонітетні насадження охоплюють

лише 5 % площ. Низькобонітетні деревостани виявлені лише на площі близько 28 га (рис. 6).

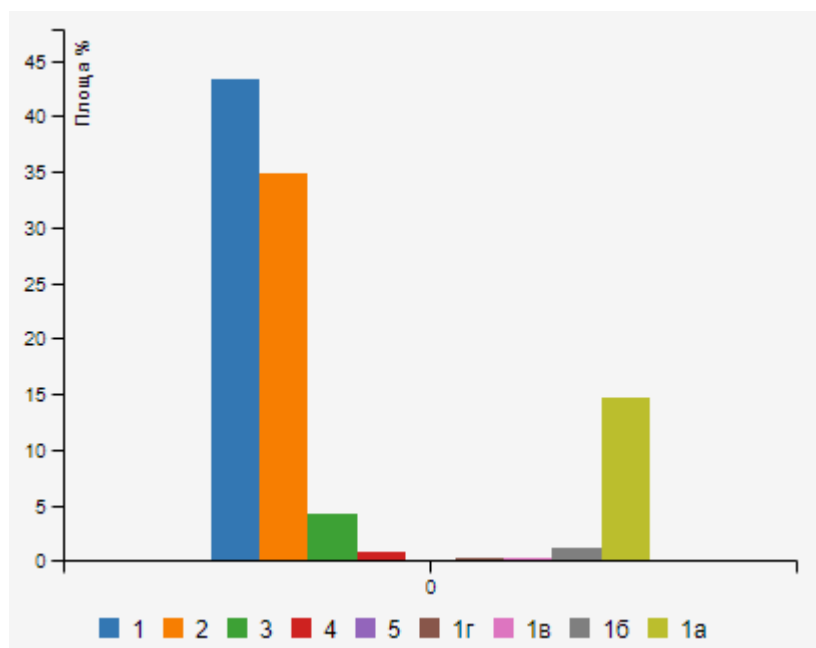

Рис. 6. Розподіл площ філії за класами бонітету

Вікова структура лісів підприємства є нерівномірною (рис.7).

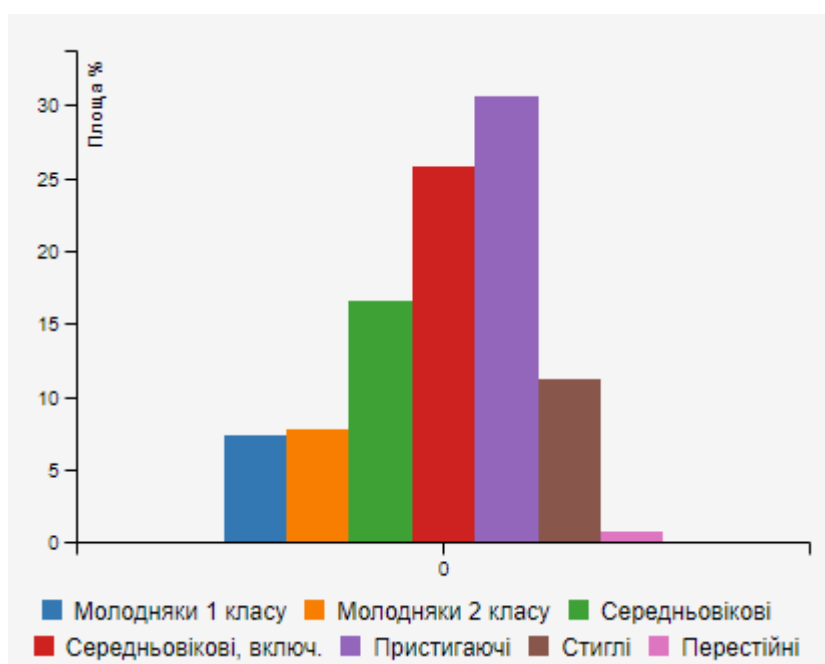

Рис. 7. Розподіл площ лісових ділянок за групами віку

Про це вказує розподіл площ лісових насаджень за групами віку. Частка площ середньовікових насаджень становить майже 42 %, пристигаючих деревостанів – 31 %, молодняків значно менше - 15 %, стиглих і перестійних – відповідно 11 і 1 % [1].

За площею переважають середньоповнотні деревостани, їх частка сягає майже 85 %. Частка площ низькоповнотних і високоповнотних деревостанів становить відповідно 4 і 11 %.

РОЗДІЛ 2. ДИНАМІКА ЛІСОЗАГОТІВЛІ ТА ТОВАРНА СТРУКТУРА ЗАГОТОВЛЕНОЇ У ПІДПРИЄМСТВАХ ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» ДЕРЕВИНИ

2.1. Динаміка обсягів лісозаготівлі у підприємствах ЖОКАП «Житомироблагроліс»

Із використанням аналітичного порталу ЛІАЦ було проаналізовано динаміку лісозаготівлі за 2020-2022 рр. Аналіз здійснювався по 10-ти дочірніх підприємствах, які підпорядковані Житомирському обласному комунальному агролісогосподарському підприємству «Житомироблагроліс» [47].

У період з 2020 по 2022 роки загалом по підприємству загальний обсяг лісозаготівлі скоротився майже на 9,5 %. Низхідна динаміка обсягів лісозаготівлі відмічена лише у 5 дочірніх підприємствах (таблиця 2).

Таблиця 2

Динаміка обсягів лісозаготівлі дочірніх підприємств, м³ [47]

Дочірні підприємства	Роки		
	2020	2021	2022
ДП «Словечанський лісгосп АПК»	174096	114478	110920
ДП «Малинський лісгосп АПК»	143085	105983	99432
ДП «Олевський лісгосп АПК»	120716	96299	97074
ДП «Пулинський лісгосп АПК»	79645	90624	95884
ДП «Романівський лісгосп АПК»	76442	65806	61336
ДП «Коростенський лісгосп АПК»	67044	65468	66162
ДП «Ємільчинський лісгосп АПК»	67005	84971	85297
ДП «Коростишівський лісгосп АПК»	40948	49670	43224
ДП «Радомишльський лісгосп АПК»	37875	58755	54968
ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК»	30013	36978	43339
Разом	836869	769032	757636

Проте саме ці підприємства є найбільш потужними, оскільки забезпечують майже 70% від загального обсягу заготовленої деревини. Найбільш істотним є зменшення лісозаготівлі в таких підприємствах як ДП «Словечанський лісгосп АПК» (-36 %), ДП «Малинський лісгосп АПК» (-30 %), ДП «Олевський лісгосп АПК» (-19 %) і ДП «Романівський лісгосп АПК» (-20 %). Натомість істотно збільшилися обсяги заготовленої деревини у ДП «Радомишльський лісгосп АПК» (+45 %), ДП «Новоград-Волинський лісгосп АПК» (+44 %), ДП «Ємільчинський лісгосп АПК» (+27 %) і ДП «Пулинський лісгосп АПК» (+20 %) [47].

За період 2020-2022 років відбулися також певні зміни в структурі лісозаготівлі в розрізі видів рубок (таблиця 3).

Таблиця 3

Динаміка структури лісозаготівлі в дочірніх підприємствах, % [47]

Вид рубки	Роки		
	2020	2021	2022
СР	27,1	40,4	41,8
СРС	6,9	7,4	11,9
ВСР	61,8	46,0	40,0
ОСВ	0,0	0,1	0,1
ПРЧ	0,1	0,2	0,2
ПРЖ	0,9	1,3	1,4
ПРХ	2,1	2,3	2,1
Інші рубки	1,1	2,4	2,5
Разом	100,0	100,0	100,0

Загалом дану динаміку можна вважати позитивною, оскільки збільшилася питома частка рубок головного користування та рубок догляду, натомість зменшилася частка деревини від проведення санітарних рубок. Частка заготовленої деревини від суцільнолісосічних рубок збільшилася на 53

%. Заготівля від рубок догляду зросла за рахунок нерентабельних або малорентабельних рубок, тому розглядати цей факт не є економічно позитивним для підприємств. Майже на 72 % збільшилася частка лісозаготівлі від суцільних санітарних рубок, що вказує не стільки на загострення санітарного стану в лісах, як на зміну регламенту проведення санітарних рубок. Це підтверджує зменшення частки лісозаготівлі від вибіркового санітарних рубок. У порівнянні із 2020 роком значною мірою зросла участь інших рубок у загальному обсязі заготівлі деревини - на 128 %. Найбільше деревини при цьому вирубується при проведенні ліквідації захаращення і розчищенні кварталних просік [47].

2.2. Технічна придатність заготовленої деревини ЖОКАП «Житомироблагроліс»

За допомогою аналітичного порталу ЛІАЦ проаналізовано вихід деревини за технічною придатністю за період 2022-2023 рр [4]. Аналіз проводився по 10-ти дочірніх підприємствах, котрі входять до структури Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» [43].

За 2022 рік та 3 квартали 2023 року підприємствами підпорядкованими ЖОКАП «Житомироблагроліс» було заготовлено 1,46 млн м³ деревини (табл. 4) [5].

Товарна структура заготовленої деревини істотно відрізняється по дочірнім підприємствам, що, головним чином залежало від структури лісокористування [14, 21, 35]. У підприємствах, котрі мали більшу частку ліквіду від проведення рубок головного користування відмічені дещо вищі показники виходу ділової деревини (ДП «Малинський лісгосп АПК», ДП «Ємільчинський лісгосп АПК», ДП «Коростенський лісгосп АПК»). Найкращим є вихід ліквідної деревини у ДП «Словечанський лісгосп АПК» ДП «Ємільчинський лісгосп АПК», ДП «Пулинський лісгосп АПК» і ДП «Звягельський лісгосп АПК» - до 92 %.

Табл. 4

Товарна структура заготовленої дочірніми підприємствами деревини за 2022-2023 роки [4]

Лісокористувач	Вирубува-ний запас, м ³	Товарна структура деревини, %			
		Ділова	Дров'яна	Ліквід з крони	Хмиз і сучки
ДП "Олевський лісгосп АПК"	206940	22,4	57,4	2,9	17,3
ДП "Малинський лісгосп АПК"	205071	26,6	57,4	1,8	14,2
ДП "Словечанський лісгосп АПК"	204745	17,3	76,7	1,7	4,3
ДП "Пулинський лісгосп АПК"	185084	14,4	75,9	3,4	6,4
ДП "Ємільчинський лісгосп АПК"	162469	29,8	58,3	4,0	8,0
ДП "Коростенський лісгосп АПК"	127755	27,5	60,1	2,6	9,8
ДП "Романівський лісгосп АПК"	116966	21,6	64,4	3,2	10,8
ДП "Радомишльський лісгосп АПК"	96776	17,6	63,9	1,4	17,2
ДП "Коростишівський лісгосп АПК"	87744	25	60,3	2,6	12,1
ДП "Звягельський лісгосп АПК"	67750	24,8	64,4	3,5	7,3
Всього	1461300	22,4	64,2	2,7	10,7

Найнижчими показниками ліквідності деревини від проведення рубок відзначилися такі підприємства як ДП «Радомишльський лісгосп АПК» і ДП "Олевський лісгосп АПК" [5].

Від проведення рубок головного користування вихід ділової деревини склав у середньому близько 36 % (рис. 8). Найкращим він виявився у ДП «Малинський лісгосп АПК» - 50 %, найгіршим – у ДП «Олевський лісгосп АПК» – 27 %. Значною мірою на вихід ділової деревини вплинув породний склад насаджень лісосічного фонду [19, 39, 42] .

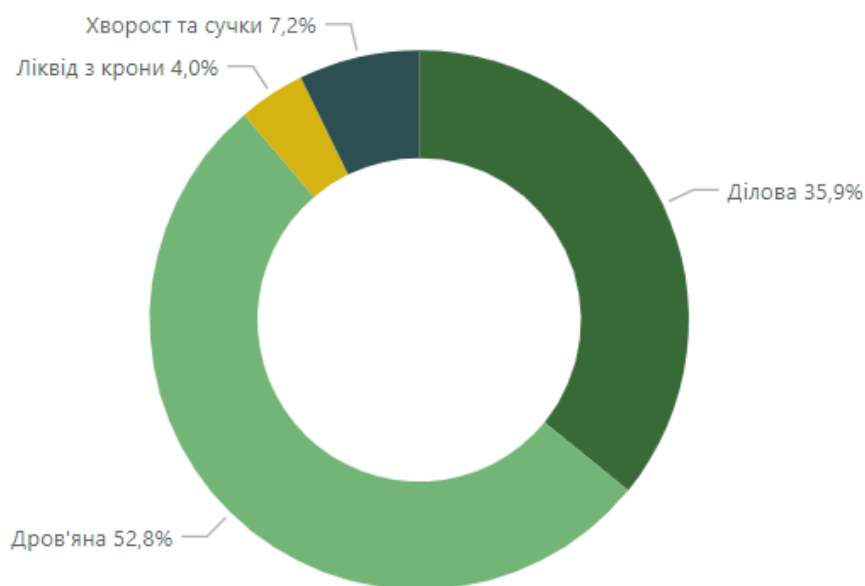

Рис. 8. Структура деревини від суцільнолісосічних рубок у підприємствах ЖОКАП у 2022-2023 рр. за технічною придатністю (згенеровано аналітичним порталом ЛІАЦ) [46]

При проведенні рубок догляду ліквідність деревини склала в середньому близько 80 %. Загалом по підприємствам частка ділової деревини склала 14% (рис. 9).

Найвищими є показники виходу ділової деревини у ДП «Коростенський лісгосп АПК» і ДП «Малинський лісгосп АПК» - 18-19 %. Найменша частка ділової деревини від рубок догляду відмічена у ДП «Звягельський лісгосп АПК» і ДП «Радомишльський лісгосп АПК» - 4-6 % [5].

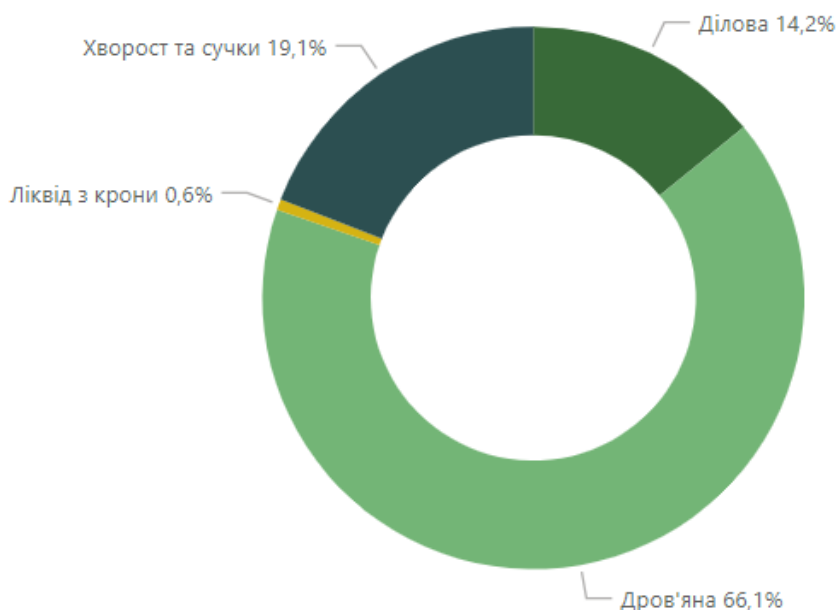

Рис. 9. Структура деревини від рубок догляду у підприємствах ЖОКАП у 2022-2023 рр. за технічною придатністю (згенеровано аналітичним порталом ЛІАЦ) [46]

Від проведення санітарних рубок вихід ліквідної деревини є порівняно вищим, ніж при рубках догляду – 88 % [17, 26], проте частка ділової деревини є майже однаковою - 13 % (рис. 10).

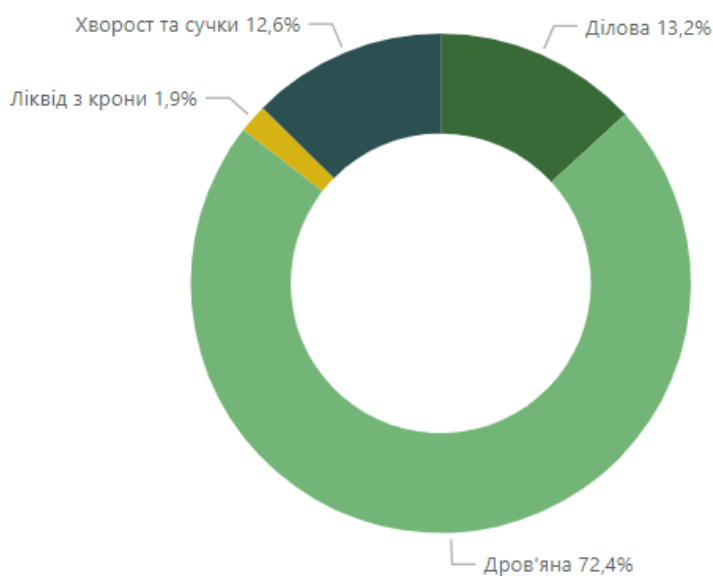

Рис. 10. Структура деревини від рубок догляду у підприємствах ЖОКАП у 2022-2023 рр. за технічною придатністю (згенеровано аналітичним порталом ЛІАЦ) [46]

У розрізі дочірніх підприємств показники виходу ділової деревини від санітарних рубок досить сильно варіюють. Найвища частка ділової деревини відмічена у ДП «Коростишівський лісгосп АПК» і ДП «Олевський лісгосп АПК» - 20-22 %, дещо менше у ДП «Малинський лісгосп АПК» і ДП «Коростенський лісгосп АПК» - 19 %. Найнижчий показник виходу ділової деревини від санітарних рубок виявився у ДП «Пулинський лісгосп АПК» - на рівні 1 % [5].

РОЗДІЛ 3. ДИНАМІКА ЛІСОЗАГОТІВЛІ В ЛІСАХ ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»

Протягом останніх років щорічний обсяг лісозаготівлі в дочірньому підприємстві «Коростишівський лісгосп АПК» складає 41-51 тис м³ деревини (рис. 11).

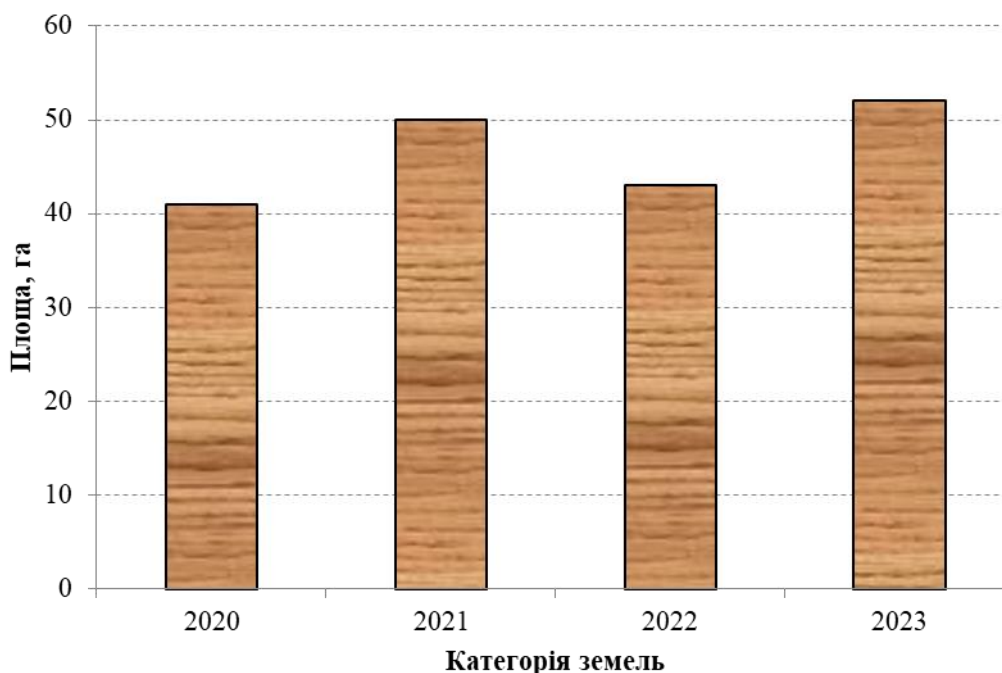
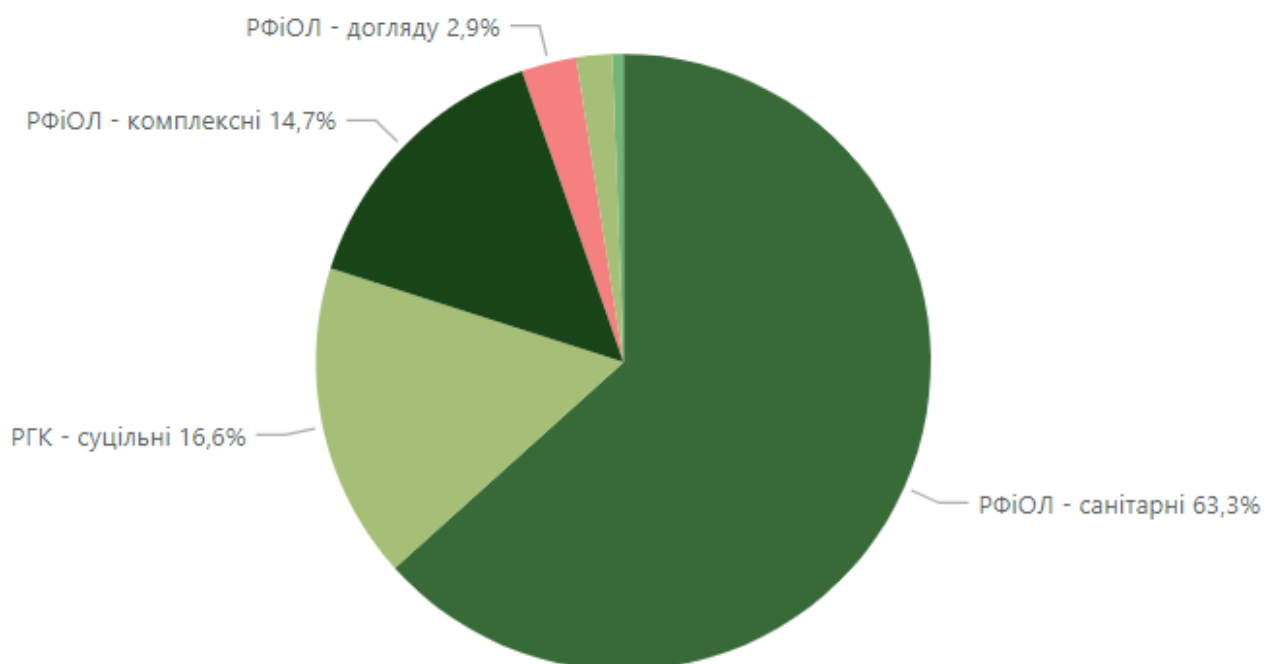

Рис. 11. Динаміка лісозаготівлі на підприємстві у 2020-2023 рр.

Загалом в ДП «Коростишівський лісгосп АПК» за останній рік відстежується збільшення лісозаготівлі у порівнянні із попереднім роком на 17 %.

Проте чіткої тенденції по динаміці лісозаготівлі немає у зв'язку з різною потребою у проведенні непланових рубок, зокрема санітарних, частка котрих складає загалом за останні 4 роки понад 63 %. Крім санітарних рубок значну частку у лісозаготівлі займають рубки головного користування (17 %), окремі види рубок формування і оздоровлення (18 %) та інші рубки (2 %) (рис. 12).

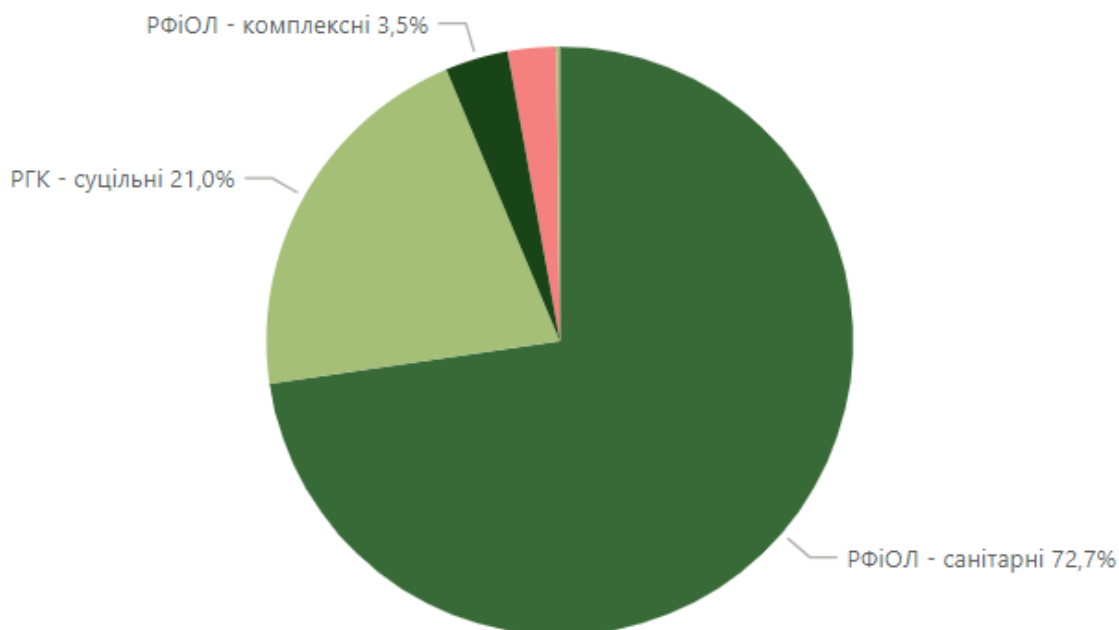

**Рис. 12. Структура лісозаготівлі за системами рубок в ДП
«Коростишівський лісгосп АПК»у 2020-2023 рр.**

У 2020 році при річному обсязі рубок 41 тис м³ деревини частка санітарних рубок складала майже 73 % (з них 71 % вибіркові), рубок головного користування - 21 %, решти рубок формування і оздоровлення - 6 % (з них 3 % рубки догляду).

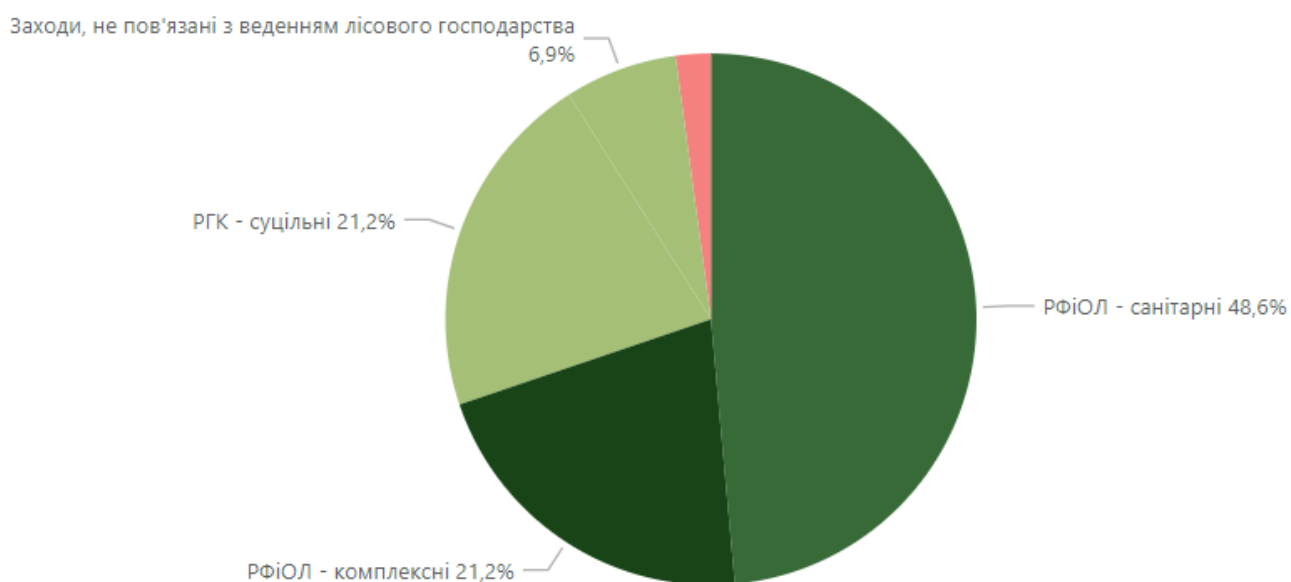
Вибірковою санітарною рубкою передбачалося вирубування близько 29 тис. м³ деревини, суцільнолісосічними рубками головного користування – 7,5 тис. м³, лісовідновними рубками – 2,5 тис. м³, суцільними санітарними рубками – 0,7 тис. м³, проріджуваннями – 0,4 тис. м³, прохідними рубками – понад 0,7 тис. м³. Серед інших рубок були предсталені лише розробка ліній електропередач на незначних площах.

Варто відмітити, що інтенсивність як санітарних вибірових рубок, так і рубок догляду була незначною. При санітарних вибірових рубках з 1 га в середньому вирубувалося майже 14 м³ деревини, при проріджуваннях – 13 м³, при прохідних рубках – 15 м³.

**Рис. 12. Структура лісозаготівлі за системами рубок в ДП
«Коростишівський лісгосп АПК»у 2020 році**

Натомість у 2021 році при лісозаготівлі 50 тис м³ деревини частка санітарних рубок зменшилася до 48 %, а комплексних рубок формування і оздоровлення навпаки збільшилася до 21 % (рис. 13).

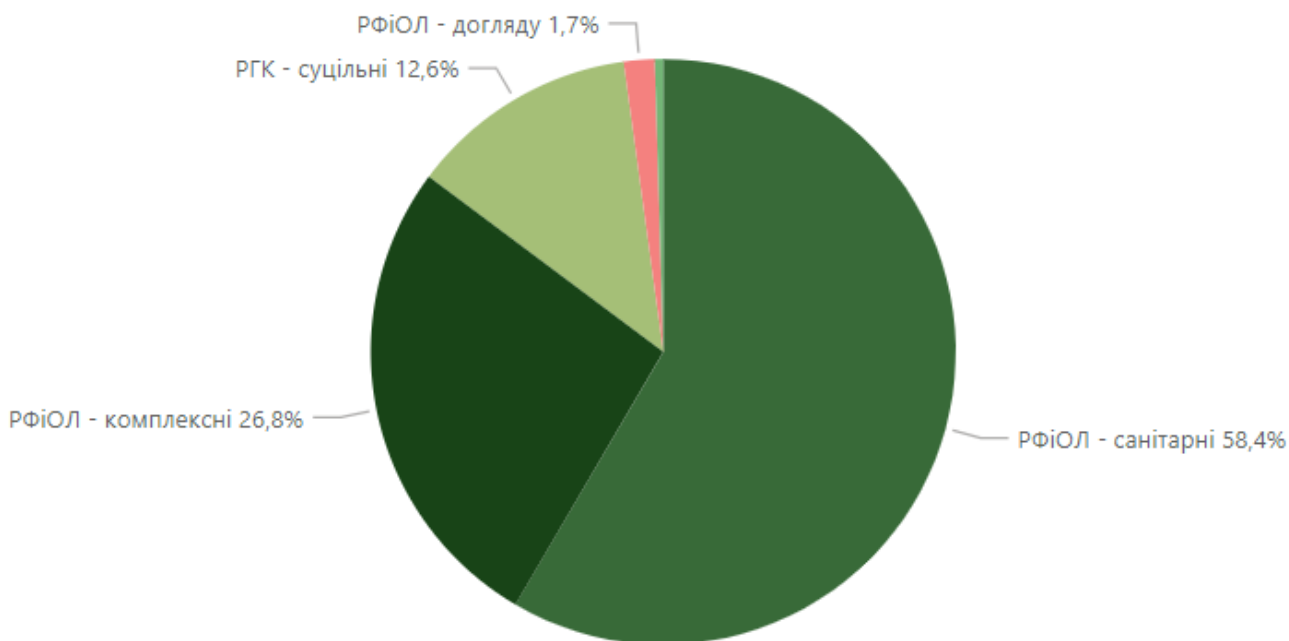

**Рис. 13. Структура лісозаготівлі за системами рубок в ДП
«Коростишівський лісгосп АПК»у 2021 році**

Участь рубок головного користування залишилася без змін – на рівні 21 %, рубок догляду – 2 %, інших рубок – 7 %.

Вибірковою санітарною рубкою передбачалося вирубування близько 23,5 тис. м³ деревини, суцільнолісосічними рубками головного користування – 10,5 тис. м³, лісовідновними рубками – 10,5 тис. м³, суцільними санітарними рубками – 0,7 тис. м³, проріджуваннями – 0,3 тис. м³, прохідними рубками – понад 0,8 тис. м³. Серед інших рубок були предсталені лише інші господарські рубки з вирубкою 3,4 тис. м³.

У 2022 році обсяги вирубуваної деревини становили 43 тис м³ деревини, з якої санітарні рубки складали майже 59 % (з яких 55 % вибіркові), рубки головного користування – лише 13 %, а решта рубок формування і оздоровлення (комплексні та рубки догляду) – 28 % (рис. 14).

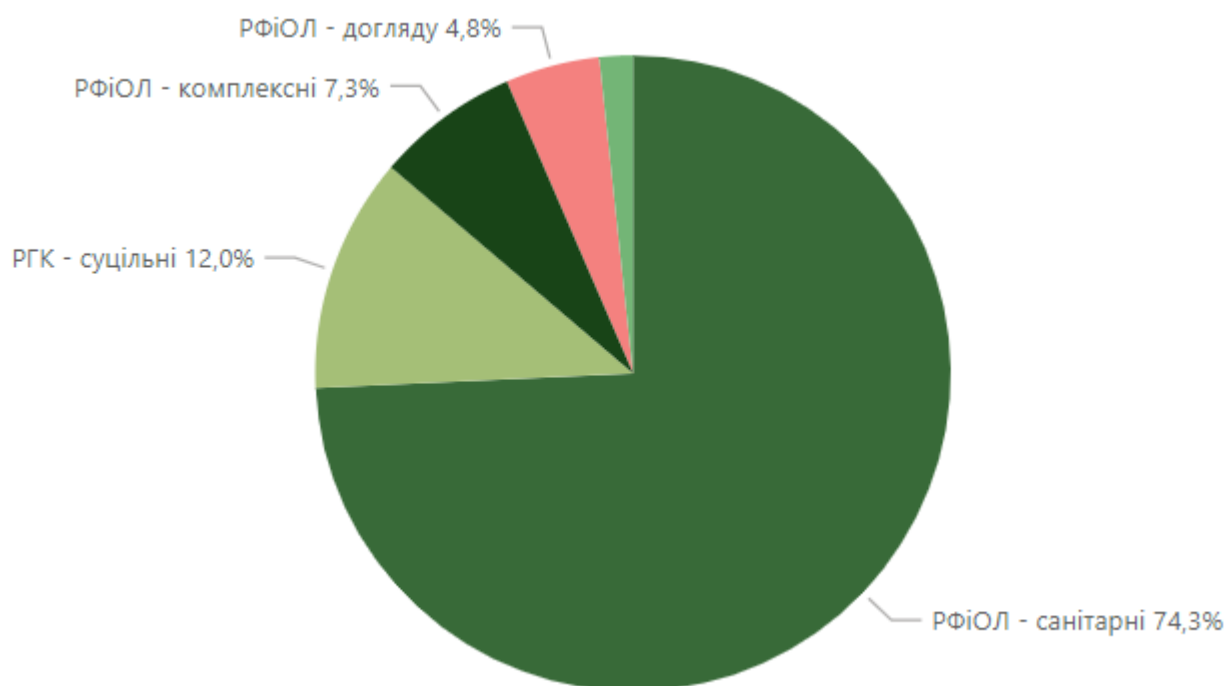

**Рис. 14. Структура лісозаготівлі за системами рубок в ДП
«Коростишівський лісгосп АПК»у 2022 році**

Вибірковою санітарною рубкою передбачалося вирубування близько 23,6 тис. м³ деревини, суцільнолісосічними рубками головного користування –

17 тис. м³, лісовідновними рубками – 0,1 тис. м³, суцільними санітарними рубками – 1,6 тис. м³, проріджуваннями – 0,7 тис. м³, Серед інших рубок були предсталені лише ліквідація захаращеності з вирубкою 0,2 тис. м³.

У поточному році за даними реєстру лісорубних квитків заготівля має становити 52 тис м³ деревини. Левова частка деревини (74 %) заготовляється від проведення санітарних рубок, зокрема вибіркових (рис. 15).

**Рис. 15. Структура лісозаготівлі за системами рубок в ДП
«Коростишівський лісгосп АПК»у 2023 році**

Частка суцільнолісосічних рубок у структурі лісозаготівлі незначна - всього лише 12 %. Від проведення комплексних рубок формування і оздоровлення (лісовідновні рубки) заготівля склала понад 7 %, від рубок догляду – 5 %, від інших рубок – 2 %.

Вибірковими санітарними рубкою передбачалося вирубування близько 35,8 тис. м³ деревини, суцільнолісосічними рубками головного користування – 6,2 тис. м³, лісовідновними рубками – 3,7 тис. м³, суцільними санітарними

рубками – 2,5 тис. м³, проріджуваннями – 0,2 тис. м³, прохідними рубками 2,2 тис. м³. Серед інших рубок були предсталені ліквідація захаращеності та рубка модельних дерев з вирубною 0,2 тис. м³.

ВИСНОВКИ

1. Протягом останніх років щорічний обсяг лісозаготівлі в дочірньому підприємстві «Коростишівський лісгосп АПК» складає 41-51 тис м³ деревини. Чіткої тенденції по динаміці лісозаготівлі немає у зв'язку з різною потребою у проведенні непланових рубок, зокрема санітарних, частка котрих складає загалом за останні 4 роки понад 63 %. Крам санітарних рубок значну частку у лісозаготівлі займають рубки головного користування (17 %), окремі види рубок формування і оздоровлення (18 %) та інші рубки (2 %).

2. У 2020 році при річному обсязі рубок 41 тис м³ деревини частка санітарних рубок складала маже 73 % (з них 71 % вибіркові), рубок головного користування - 21 %, решти рубок формування і оздоровлення - 6 % (з них 3 % рубки догляду).

3. У 2021 році при лісозаготівлі 50 тис м³ деревини частка санітарних рубок зменшилася до 48 %, а комплексних рубок формування і оздоровлення навпаки збільшилася до 21 %. Участь рубок головного користування залишилася без змін – на рівні 21 %, рубок догляду – 2 %, інших рубок – 7 %.

4. У 2022 році обсяги вирубуваної деревини становили 43 тис м³ деревини, з якої санітарні рубки складали 59 % (з яких 55 % вибіркові), рубки головного користування – лише 13 %, а решта рубок формування і оздоровлення (комплексні та рубки догляду) – 28 %.

5. У поточному році за даними реєстру лісорубних квитків заготівля має становити 51 тис м³ деревини. Левова частка деревини (74 %) заготовляється від проведення санітарних рубок, зокрема вибірових. Частка суцільнолісосічних рубок у структурі лісозаготівлі незначна - всього лише 12 %. Від проведення комплексних рубок формування і оздоровлення (лісовідновні рубки) заготівля склала понад 7 %, від рубок догляду – 5 %, від інших рубок – 2 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко В., Клячківський О., Левицький О., Остапенко Ю. Цвиг А. Динаміка лісозаготівлі у підприємствах ЖОКАП «Житомироблагроліс». Лісівництво, деревообробка та озеленення: стан, досягнення і перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ДБТУ, 24-25 жовтня 2023 р.). — Харків, 2023. С. 22.
2. Цвиг А. Динаміка лісозаготівлі в лісах ДП «Коростишівський лісгосп АПК». Ліс, наука, молодь. Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. (23 листопада 2023 р.). – Житомир: Поліський національний університет, 2023. С. 227.
3. Існюк І.В., Ященко О.П., Сторож Б.О., Цвиг А.І., Червинський А.Л., Лісовський Д.М. Продуктивність хвойних лісів Житомирського Полісся «Науковий пошук молоді для сталого розвитку лісового комплексу та садово-паркового господарства» (9 листопада 2023 р.) 77-а Всеукраїнська студентська науково-практична конференція. – Київ: НУБіП України, 2023. С. 27.
4. Гусаревич Д., Оніщук Н., Сторож Б., Твардовська М., Ященко О. Технічна придатність заготовленої деревини підприємств ЖОКАП «Житомироблагроліс» Лісівництво, деревообробка та озеленення: стан, досягнення і перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ДБТУ, 24-25 жовтня 2023 р.). — Харків, 2023. С. 41.
5. Гусаревич Д. Товарна структура заготовленої деревини в ДП «Словечанський лісгосп АПК». Ліс, наука, молодь. Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. (23 листопада 2023 р.). – Житомир: Поліський національний університет, 2023. С. 59.
6. Клячківський О., Гусаревич Д. Основні показники лісового фонду ДП «Словечанське ЛГ АПК». Ліс, наука, молодь. Матеріали IX Всеукр. наук.-практ. конф. (24 листопада 2021 р.). – Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 102.
7. [ДП «Коростишівський лісгосп АПК» - Офіційна сторінка | Дочірнє підприємство Коростишівський лісгосп АПК, ДП Коростишівський ЛГ АПК,](#)

<https://korostishivlisapk.com.ua/golovna.html>

8. Бондарук Г.В., Лавров В.В. Місце України на європейському ринку лісової продукції та перспективи розвитку під впливом сертифікації лісів. Наук. вісник УкрДЛТУ. 2004. Вип. 14.2. С. 103–109.

9. Товарна структура деревостанів основних лісоутворювальних порід // А.А. Строчинський, С.М. Кашпор – К.: НАУ, 2007. – 25 с.

10. Модели роста и продуктивность оптимальных древостоев // А.А. Строчинский, А.З. Швиденко, П.И. Лакида. – К.: УСХА, 1992. – 144 с.

11. Лісовий кодекс України // Лісовий і мисливський журнал, №2 / 2006. – 15 с.

12. Лісовець А. А. Аналіз товарної структури деревини від санітарно-вибіркового рубок у дубових деревостанах Мохначанського лісництва ДП «Скрипаївське НДЛГ»: кваліфікаційна робота бакалавра: спец. 205 – Лісове господарство; наук. кер. В. В. Назаренко. Харків: ДБТУ, 2023. 83 с.

13. Сетак Я. Р. Товарна структура заготовленої деревини при рубках головного користування в ДП «Житомирське ЛГ» : кваліфікаційна робота : спец. 205 "Лісове господарство" / Поліський нац. університет, каф. лісівництва, лісових культур та таксації лісу ; наук. керівник Ю. В. Сірук. – Житомир, 2021. – 33 с.

14. Колишніх М. Д. Деревинознавство і лісове товарознавство: [підручник] / М. Д. Колишніх, А. Ф. Горбенко та ін. – Мінськ : Вища школа, 1989. – 279 с.

15. Лакида І. П. Оновлені моделі та таблиці сум площ поперечних перерізів і запасів повних ясенових деревостанів / Лакида І. П. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.11. – С. 50-54.

16. Інструкція по обліку продукції лісозаготівель, лісопилення і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України: наказ Держкомлісгоспу України від 19 грудня 2003 р. № 205.

17. Вороніна В. Л. Шляхи вдосконалення обліку готової продукції [Електронний ресурс] / В. Л. Вороніна. – 2013.
18. Заокіпна Н. С. Удосконалення обліку готової продукції та її раелізації [Електронний ресурс] / Н. С. Заокіпна // Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. – 2013.
19. Кашпор С.М. Методичні основи складання нормативів динаміки товарної структури насаджень. Науковий вісник НАУ. 2008. № 17. С. 265-268.
20. Хомюк, П. Г., Осадчук, Л. С., & Портах, С. В. (2021). Становлення та особливості застосування нормативів з таксації товарної структури запасів деревостанів і заготовлених круглих лісоматеріалів. *Науковий вісник НЛТУ України*, 31(3), 14-21. <https://doi.org/10.36930/40310302>
21. Бугайов С. М. Товарна структура вільхових деревостанів Лівобережного Лісостепу України. 2017. № 1. С. 185-193
22. Кашпор С. М. Методичні основи складання нормативів динаміки товарної структури насаджень / С. М. Кашпор // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 1999. – Вип. 17. – С. 265– 268
23. Пастернак В. П. Таксаційна будова стиглих порослевих дубових деревостанів Лівобережного Лісостепу / В. П. Пастернак, О. А. Слиш, О. А. Гірс // Науковий вісник НУБіП України. – 2015. – Вип. 219. – С. 49–55.
24. Слиш О. А. Оцінка сортиментно-гатункової структури дубових деревостанів з використанням сучасних технологій / О. А. Слиш, М. В. Любич, М. І. Букша // Вісник ХНАУ імені В. В. Докучаєва. Серія: «Ґрунтознавство, агрохімія, землеробство, лісове господарство». – 2016. – № 2. – С. 134–141.
25. Гриник Г. Г. Лісівничо-таксаційні особливості та динаміка складу гірських букняків Українських Карпат. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.3. С. 22-39.
26. Задорожний А.І. Структура надземної фітомаси букових і ялинових деревостанів Полонинського хребта Українських Карпат. автореф.

дис. канд. с.-г. наук: 06.03.02 / Задорожний А. І. ; Держ. ВНЗ "Нац. лісотехн. ун-т України". Львів, 2021. 24 с.

27. Алексійчук Ю. А. Моделі товарної структури стиглих та перестійних соснових насаджень Полісся України / Ю. А. Алексійчук // Аграрна наука і освіта. – 2005. – Т. 6, № 5–6. – С. 122–125.

28. Алексійчук Ю. А. Основні закономірності розподілу діаметра у стиглих та перестійних соснових насадженнях / Ю. А. Алексійчук // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2005. – Вип. 83. – С. 161–169.

29. Авраменко В.Г., Оніщук Н.С., Симончук С.І., Стельмах А.В., Панчук А.В., Моргун О.А. Технічна придатність заготовлюваної деревини в межах Житомирської області «Науковий пошук молоді для сталого розвитку лісового комплексу та садово-паркового господарства» (9 листопада 2023 р.) 77-а Всеукраїнська студентська науково-практична конференція. – Київ: НУБіП України, 2023. С. 66.

30. Строчинський А.А. Моделі розмірно-якісної структури об'єму стовбурів основних лісоутворювальних порід : монографія / Строчинський А. А., Кашпор С. М., Поляков О. В. – К.: НАУ, 2007. – 14 с.

31. Строчинський А. А. Товарна структура деревостанів основних лісоутворювальних порід : монографія / А. А. Строчинський, С. М. Кашпор. – К.: НАУ, 2007. – 25 с.

32. Shakhman I.A., Bystriantseva A.N. Assessment of Ecological State and Ecological Reliability of the Lower Section of the Ingulets River. Hydrobiological Journal Volume 53, Issue 5, 2017. – P. 103–109.

33. Лаврик В.І. Методи математичного моделювання в екології. – К.: Видавничий дім "КМ Академія", 2002. – 203 с.

34. Строчинський А.А. Нормативи товарності запасу вирубуваної частини деревостанів / А.А. Строчинський, С.М. Кашпор, Л.М. Березівський // Аграрна наука і освіта. – 2000. – № 1. – С. 125–132.

35. Товарна структура деревостанів основних лісоутворювальних порід. – К., 2007. – 25 с.

36. Малишева А. В. Аналіз сортиментної структури деревини від рубок головного користування та її реалізація у ДП «Вовчанське ЛГ»: кваліфікаційна робота бакалавра: спец. 206 – Лісове господарство; наук. кер. Ю. М. Біла. Харків: ДБТУ, 2023. 87 с.

37. Слиш О.А. Досвід застосування програмно-технологічного комплексу Field-Map при відведенні лісосік у ДП «Конотопське ЛГ» / О.А. Слиш, В.Ю. Яроцький // Науковий вісник НУБіП України. Серія «Лісівництво та декоративне садівництво». – 2012. – Вип. 171. Ч. 3. – С. 84–90.

38. Свинчук В.А. Особливості форми та повнодеревності стовбурів сосни звичайної в штучних деревостанах Полісся України / В.А. Свинчук // Науковий вісник НАУ. – 2005. – Вип. 83: Захист лісу. – С. 182–188.

39. Дзик В.Д. Форма і повнодеревність стовбурів липи серцелистої Чернівецької області / В.Д. Дзик, С.М. Кашпор // Науковий вісник НУБіП України – 2010. – Вип. 147. – С. 209–214.

40. Савич Ю. Н. Особенности роста сосновых культур в свежих субориях Полесья и Лесостепи : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. с.-х. наук : 06.03.02 «Лесоустройство и лесная таксация» / Ю. Н. Савич. – К., 1965. – 22 с.

41. Сортиментные таблицы для таксации леса на корню / Отв. Ред. К.Е. Никитин. К.: Урожай, 1984. 630 с.

42. Биковський Б. Ю. Аналіз лісозаготівельного виробництва в ДП «Шепетівське ЛГ» : кваліфікаційна робота : спец. 205 «Лісове господарство» / Поліський національний університет, каф. лісівництва, лісових культур та таксації лісу ; наук. кер. Т. М. Іванюк. - Житомир, 2022. - 31 с.

43. Кучинська В. С. Аналіз лісокористування деревними ресурсами в умовах ДП «Рафалівське ЛГ» Рівненської області : кваліфікаційна робота : спец. 205 "Лісове господарство" / Поліський нац. університет, каф. лісівництва, лісових культур та таксації лісу ; наук. керівник Ю. В. Сірук. - Житомир, 2022. - 33 с.

44. Любчик М. В. Обґрунтування принципів відбору модельних дерев для встановлення сортиментно-гатункової структури деревостанів / М. В. Любчик, І. Ф. Букша, В. П. Пастернак // Лісівництво і агролісомеліорація. – 2008. – Вип. 114. – С. 74–79.

45. Поляков О. В. Адаптивна промислова сортиментація лісосічного фонду : практичні рекомендації / О. В. Поляков, М. О. Поляков // Науковий вісник Національного аграрного університету. Зб. наукових праць. – 1999. – Вип.17. – С. 345–348.

46. [Лісорубні квитки \(ukrforest.com\)](http://ukrforest.com)